

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. R. Kleecové „Nejvyšší kontrolní úřad v procesu evropské integrace“

Předložená rigorózní práce o rozsahu 117 stran je (kromě úvodu a závěru) rozčleněna do čtrnácti částí. Autorka nejprve vymezuje základní pojmy týkající se kontroly veřejné správy, dále stručně popisuje vývoj kontrolních institucí na našem území. Následující část charakterizuje postavení Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) a jeho vztahy k orgánům státní moci. V dalších částech se zabývá působností, pravomocí a organizací Nejvyššího kontrolního úřadu, včetně popisu průběhu kontroly prováděné Nejvyšším kontrolním úřadem. Následuje stručná charakteristika nejvyšších kontrolních institucí v členských zemích EU vykonávajících externí finanční kontrolu a popis výkonu interní finanční kontroly v těchto zemích. V další části se autorka věnuje Mezinárodní organizaci nejvyšších kontrolních institucí a Lidskou deklaraci o základních směrech finanční kontroly, kterou tato organizace přijala v roce 1977. Na tuto část navazuje pojednání o spolupráci v rámci Evropské organizace nejvyšších kontrolních institucí a spolupráci s dalšími organizacemi působícími v oblasti finanční kontroly, zmíněna je též spolupráce nejvyšších kontrolních institucí zemi tzv. Visegrádské skupiny.

Zvolené téma je zajímavé a aktuální, a to nejen z hlediska spolupráce naší nejvyšší kontrolní instituce v rámci EU, ale též (jak autorka na mnoha místech práce zmiňuje) z hlediska postavení, působnosti a pravomoci Nejvyššího kontrolního úřadu. Nejpřínosnější částí práce jsou partie o výkonu externí a interní finanční kontroly v jednotlivých členských státech EU a o mezinárodní spolupráci Nejvyššího kontrolního úřadu. Některé části práce mají popisný charakter, např. část o orgánech NKÚ a o průběhu kontroly. Autorce lze též vytknout nepřesné citace užitých pramenů, resp. nedostatečné informace a výklad o těchto pramenech tam, kde by to bylo vhodné, např.

- přestože byl zák. č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu celkem 16krát novelizován, autorka nijak nezhodnotila význam těchto novel,
- na str. 30 a 31 se autorka zmiňuje o vládním návrhu z roku 2003, kterým měla být změněna Ústava ČR. Pramen není přesně citován, autorka nepíše, kdy, kým a s jakým výsledkem byl návrh projednán,
- na str. 39 sice odkazuje na literární pramen, ale cituje znění zákona.

Některé uváděné pojmy a termíny by zasluhovaly bližší vysvětlení, totéž platí o některých v práci uvedených tezích, např.

- str. 13 – zásada preventivní kontroly jako předpoklad nezávislé demokratické kontroly?
- str. 19 a 20 – autorka uvádí typy kontrolních institucí, aniž by je blíže vysvětlila (zejména druhý uváděný typ není jasný) a uvedla, kam by v rámci těchto typů zařadila náš NKÚ,
- str. 21 – potřebuje Prezident republiky k platnosti rozhodnutí o odvolání prezidenta NKÚ spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády?
- str. 25 – jak autorka vyloží tezi o tom, že prezident NKÚ se nesmí účastnit parlamentní schůze bez souhlasu zákonodárců (zejména v souvislosti s čl. 36 Ústavy)?
- str. 29 – co autorka rozumí pojmem „akty pravomoci“?
- str. 32 – není jasná teze o postavení „Úřadu jako úřadu nad územními finančními orgány a Ministerstvem financí“,
- str. 33, předposlední odstavec – není zřejmé, co autorka chtěla říci,
- str. 35 – lze definovat monokratický princip tak, že v čele instituce stojí jediná osoba, která má rozsáhlé pravomoci?
- str. 40 shora – protokol se pořizuje o jednání, nikoli o řízení,

- str. 43 a 44 – co znamená, že kontrolní řád stanoví „pořizování kontrolního protokolu a jeho provádění“?
- str. 44 – musí být při vstupu kontrolujících do objektů, zařízení a provozů výt přítomna kontrolovaná osoba?
- str. 49 – 51 – autorka neobjasňuje, zda se uvedené typy kontroly uplatňují vůči všem možným kontrolovaným osobám, kdo rozhoduje o volbě typu kontroly apod.
- str. 79 – co se rozumí „kohezní politikou ES“?
- str. 92 – jak by autorka blíže vysvětlila tezi (v souvislosti s postavením vlády), že „kontrolní nálezy mají být dodány jako právně platné a vynutitelné rozsudky“.

Předložená práce byla odevzdána v březnu 2006 (viz str. 1), obsahem a citacemi se ale v podstatě zastavila v roce 2003, resp. 2004. Např. na str. 27 cituje autorka závěry z výroční zprávy NKÚ z roku 2003, i když nejnovější výroční zpráva (za rok 2005) byla publikována v únoru 2006, a tam uváděné závěry jsou pochopitelně jiné než v citované zprávě.

Práci lze vytknout též nedostatečnou korekturu textu, je zde řada neopravených překlepů, chybějící čárky apod.

Přes uvedené nedostatky doporučuji práci k ústní obhajobě, při ní by měla autorka na připomínky přesvědčivě reagovat. Jako námět pro diskusi při této rozpravě doporučuji, aby se autorka vyjádřila k otázce, zda, příp. v jakém rozsahu má postupovat Nejvyšší kontrolní úřad podle nového správního řádu (zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění).

V Praze dne 17. 5. 2006

JUDr. H. Prášková, CSc.